

به نام خدا

طرح بکارگیری مجموعه های تربیت محور

بیان مساله

یکی از مسایل مطرح و قابل تامل در نظام فعلی آموزش و پرورش کمبود های فرهنگی و پرورشی در مدارس هم از ناحیه مالی و هم از ناحیه نیرو انسانی می باشد به گونه ای که در سال جاری بیش از ۹۸ درصد از بودجه آموزش آموزش و پرورش به حقوق پرسنل و کادر مدارس و معلمان اختصاص یافته است و باقی آن بین مصارف جاری مدارس و فعالیت های پرورشی پخش می شود که رقمی بسیار ناچیز به حساب می آید.

از طرفی متولیان پرورشی و فرهنگی مدارس هم عملاً پاسخگوی نیاز های تربیتی دانش آموزان نمی باشند زیرا در اکثر مدارس یک معاون پرورشی و یک مشاور؛ بار تربیتی و پرورشی یک مدرسه حدوداً ۳۰۰ نفری را به دوش می کشند که نه وقت پیگیری و رسیدگی به تک تک دانش آموزان را دارند و نه آنکه با توجه به اختلاف سن و تفاوت نسلی می توانند ارتباط نزدیک و محبتی را بوجود بیاورند.

راه حل

با توجه به خلا موجود طرح " بکارگیری مجموعه های تربیت محور " پیشنهاد می گردد.

اجمالاً (تفصیل در ادامه خواهد آمد) در این طرح از نیروهای متعهد و دغدغه مند به عنوان حلقه واسط بین مدرسه و دانش آموزان استفاده می گردد و شکاف موجود که بدان اشاره شد را پوشش می دهند. در واقع افراد دغدغه مند در حیطه تربیت دانش آموزی اعم از حوزوی و دانشگاهی به واسطه گری "دفتر همکاری های حوزه و آموزش و پرورش" در کنار کادر مدرسه به فعالیت های پرورشی و ارتباطات چهره به چهره با دانش آموزان می پردازند.

طرح های مشابه

معاونت تبلیغ دفتر تبلیغات حوزه: این معاونت حدود ۲۰۰ گروه تبلیغی را ساماندهی و برنامه ریزی می کند که درصد قابل توجهی از آنان گروه های تبلیغی دانش آموزی هستند که به فراخور در مناسبت های تبلیغی اعزام مبلغ انجام می دهند. استفاده از ظرفیت های تبلیغی در مناسبت ها لازم اما با توجه به عدم ارتباط مستمر و پیگیری های ثانویه مشکل شکاف بین کادر پرورشی و دانش آموز برطرف نمی گردد و رشد تربیتی که حاصل ارتباطات مستمر چهره به چهره با دانش آموز است اتفاق نخواهد افتاد.

مدارس امین: طرح مدارس امین زیر نظر معاونت تبلیغ حوزه علمیه با هدف استفاده از ظرفیت های تبلیغی حوزه و حوزویان در مدارس کشور راه اندازی شد و هم اکنون تعداد محدودی از مدارس کشور را تحت پوشش قرار داده است. این طرح علیرغم

تمام خوبیها و محسناتش باز خورد و خروجی مطلوبی در سطح کلان نداشته است زیرا اولاً تنها از مبلغان و گروه های تبلیغی حوزوی در فعالیت های پرورشی خود استفاده کرده است و جای نیروهای غیر حوزوی و دانشجویی در آن خالی است و ثانياً فعالیت های تبلیغی را اکثراً منوط به مناسبت های تبلیغی مثل دهه محرم و ... می کند و ارتباطات مستمر و پیوسته بین دانش آموز و گروه های تبلیغی برقرار نمی باشد. لازم به ذکر است که در بعضی مدارس این طرح از یک روحانی ثابت در استفاده شده است ولی نسبت این مدارس به کل مدارس امین نسبت ناچیزی است.

بسیج دانش آموزی و انجمن اسلامی دانش آموزی: اساساً رسالت این دو سازمان دانش آموزی ارتباط نیروهای متعهد و با تجربه مردمی با بدنه دانش آموزی است اما مانند هر تشکیلات کلان کشوری دچار استحاله شده و مربی در این دو ارگان به جای تمرکز بر ارتباط تربیتی با دانش آموز باید پاسخگوی برنامه های شکلی تعیین شده مقام بالادستی و گزارش به وی باشد که عملاً مربی تبدیل به یک نیروی اداری که مهمترین وظیفه وی اجرای برنامه های بالادستی می باشد می شود و هیچگونه نبوغ و خلاقیت در ارتباطات خود بروز نمی دهد. از این رو مجموعه های تربیت محور ترجیح می دهند به جای کار کردن در قالب های مذکور به صورت مستقل وارد عمل شوند هر چند جایگاه حقوقی درون مدرسه نداشته یلشند اما مدیریت تربیتی و فرهنگی مجموعه خود را مستقل اداره کنند.

نکته قابل تذکر آن است که در بعضی شهر های بزرگ این دو نهاد آزادی عمل بیشتری به مربی خود می دهند و کمتر وی را ملزم به فرستادن گزارش های هفتگی مبتنی بر برنامه های ابلاغ شده می کنند.

عناصر طرح:

ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش: این ستاد در سال ۸۵ به منظور استفاده از ظرفیت های حوزه و حوزویان در آموزش و پرورش تاسیس شد. رییس آن مشاور وزیر و مصوبات آن برای کمیته های استانی لازم الاجراست.

کمیته های استانی متشکل از مسولین حوزوی و آموزش و پرورشی می باشد که رییس کمیته امام جمعه مرکز آن استان و نائب رییس کمیته رییس آموزش و پرورش آن استان و دبیر کمیته معاون پرورشی آموزش و پرورش آن استان می باشد.

طی مصاحبه به عمل آمده با جناب آقای رحیمی معاون پژوهشی رییس کمیته همکاری این کمیته در حال حاضر به صورت مستمر مجموعه های تربیتی داوطلب اعم از حوزوی و دانشگاهی را به کمیته های استانی جهت استفاده در مدارس مورد درخواست خودشان معرفی می نماید که می توان از همین بستر برای فعال سازی نیروهای متعهد و خودجوش مردمی در آموزش و پرورش استفاده کرد

آموزش و پرورش استان ها و مدیران مدارس: در واقع بستر و زمین اجرای طرح آپ و مدارس متبوع آن می باشند. معمولاً آپ به افرادی که از بیرون از این سازمان قصد فعالیت در مدارس را دارند به سختی اجازه فعالیت می دهد لذا به منظور همکاری و تعامل بیشتر مدیران مدارس با مربیان کمیته همکاری به عنوان واسط انتخاب شده است زیرا یک نهادی است درون خود آموزش و پرورش و مجوز فعالیت مربیان را معاونت پرورشی استان (دبیر کمیته) صادر می کند

کارگزاران معاونت تبلیغ دفتر تبلیغات (رابط): رابط کسی است که با رصد و شناسایی نیروهای متعهد و دغدغه مند، راه قانونی ورود به مدارس را برای آنها هموار می سازد. وی هماهنگی نیروی های متعدد تربیت محور را با کمیته همکاری ها و آموزش و پرورش و مدیر مدرسه را بر عهده دارد .

مجموعه های مردمی تربیت محور (همچنین افراد دغدغه مند): این افراد بازوی اجرایی و نیروهای صف در این طرح می باشند. در واقع ارتباط اصلی با دانش آموز بر عهده این افراد می باشند که به اسم مربی از آنها نام برده می شود.

میز آموزش و پرورش دفتر تبلیغات: در واقع ناظر این طرح دفتر تبلیغات حوزه می باشد که علاوه بر تعیین رابطین و نظارت بر حسن عملکرد ایشان می تواند در صورت درخواست رابطین از معاونت تبلیغ خود برای برگزاری دوره های آموزش مربی و توانمند سازی ایشان استفاده نماید.

ساز و کار اجرایی طرح:

۱. ابتدا مجموعه های خودجوش تربیت محور و همچنین افراد دغدغه مند در هر شهر توسط رابطین، شناسایی و به کمیته همکاری ها جهت اخذ مجوز معرفی می شوند . محدوده فعالیت و مقطع تحصیلی مربیان با توجه به درخواست اولیه خود آن ها تعیین می گردد و در صورت عدم تداخل محل فعالیت ها با یکدیگر، توسط رابطین تغییری در محل فعالیت هر یک اعمال نمی گردد.

۲. کمیته همکاری مدارس اعلام شده را به همراه گروه و افراد درخواست کننده هر مدرسه، به کمیته های استانی جهت اخذ مجوز ورود به مدارس معرفی می نمایند

۳. مراحل اخذ مجوز ورود افراد و گروه ها به مدارس و همچنین هماهنگی های اداره آ.پ و نواحی و مدیر مدارس بر عهده رابط می باشد.

۴. رابط جلسه رسمی معارفه مربیان و کادر مدرسه را برگزار می کند و شرح وظایف و تعهدات دو طرف را یادآوری می نماید و بر حسن انجام تعهدات هر کدام نظارت مستمر می نماید(شرح وظایف هر کدام خواهد آمد)

شرح وظایف:

میز آ.پ دفتر تبلیغات:

- تعیین رابطین در هر شهر و نظارت کلی بر حسن انجام وظایف آنها
- پشتیبانی مالی از طرح (دستمزد رابطین)
- پشتیبانی حقوقی از طرح و هماهنگی با نهاد های مجری طرح اعم از کمیته همکاری و معاونت تبلیغ و ...
- پشتیبانی فکری و دادن ایده های مناسب برای هرچه بهتر اجرایی شدن طرح به رابطین

- گرفتن بازخورد ها و آسیب شناسی طرح در قالب جلسات منظم ماهیانه با تمام رابطین کشور
- برگزاری دوره های آموزش مربی و توانمند سازی معرفتی آنها توسط معاونت تبلیغ دفتر تبلیغات به درخواست رابطین
- تدوین اساسنامه تربیتی و تبیین خط مشی های اصلی در نظام تربیت اسلامی

رابطین:

- رصد دائمی مجموعه ها و افراد تربیتی دغدغه مند (حوزوی و دانشگاهی)
 - رصد گروه های تبلیغی معاونت تبلیغ دفتر تبلیغات
 - رصد مجموعه های تربیت محور فعال سطح شهر
 - رصد هیئت های مذهبی و مساجد فعال و پیشنهاد جذب از طریق مدارس اطراف
 - رصد محیط های دانشجویی و جهت دهی دانشجویان علاقه مند به تربیت دانش آموزی
 - رصد محیط های طلبگی و جهت دهی طلاب به امر تربیت دانش آموزی
- ایجاد دغدغه کار دانش آموزی برای گروه های بالا و بیان ضرورت های کار فرهنگی سنین پایه
- انجام مسیر قانونی اخذ مجوز از طریق کمیته همکاری ها و آپ و مدیران
- برطرف کردن مشکلات احتمالی قانونی بوجود آمده در طرح اعم از مشکلات حراستی و اختلافات بین عناصر اجرای طرح
- نظارت مستمر بر حسن انجام وظایف مربیان چه در حیطه تربیت دانش آموز و چه در حیطه تربیت و رشد خود مربیان بر اساس اساسنامه تربیتی
 - نظارت بر تربیت دانش آموزی مبتنی بر اصول تربیتی اسلامی
 - نظارت بر رشد مطالعاتی و فکری خود مربیان
- تشکیل جلسات هم افزایی با هدف انتقال تجارب مربیان مدارس مختلف با یکدیگر
- ارائه گزارش فعالیت های در حال اجرا به میز آپ

مربیان:

- حضور مستمر و دائم در مدرسه و برقراری ارتباط موثر با دانش آموزان
- رعایت اصول و قوانین مدرسه و ارائه گزارش عملکرد به مدیر و رابط
- پیگیری تربیتی دانش آموزان بر اساس اساسنامه تربیتی

آسیب های طرح و ملاحظات:

۱. تربیت بخشنامه ای : با توجه به تجربه های امتحان شده بسیج و انجمن اسلامی دانش آموزی در تربیت بخشنامه ای در سطح کلان کشوری، شدیداً باید از نظارت های بالادستی و دادن برنامه های قالبی و از پیش طراحی شده توسط دفتر تبلیغات بر حذر بود زیرا هدف اصلی این طرح توانمند سازی نیروهای مردمی و خودجوش و امکان آمدن آنها در صحنه تربیت رسمی کشور است. البته این به معنی رها سازی آنها نیست و در صورت تمایل و احساس نیاز زمینه ارتباط و بهره گیری از تجارب مربیان مدارس دیگر برایشان فراهم می گردد.

۲. تعامل کادر مدرسه و مربیان : یکی از ملاحظات جدی طرح عدم مفاهمه و تعامل نیروهای مردمی با کادر مدرسه می باشد. کادر مدرسه انتظار رعایت قوانین توسط مربیان را دارند و همچنین خود را متولی فعالیت های آموزشی پرورشی مدرسه می دانند. لذا لازم است با هوشیاری مربیان و رابط مدرسه این توقعات پاسخ داده شود و مربیان با کادر خود را هماهنگ و کادر را در جریان فعالیت های خود قرار دهند. با توجه به اینکه مدیریت مدرسه زمام تمام امور مدرسه را بر عهده دارد در صورت عدم تعامل مربیان با کادر احتمال سنگ اندازی در مسیر تربیتی و حتی اخراج مربیان از مدرسه وجود دارد.

۳. ورود خط قرمز ها: تربیت نوجوان همواره همراه با ظرافت های بسیار زیادی چه در حیطه روشی و چه در حیطه محتوایی بوده است که با توجه به اینکه برنامه ریزی تربیتی برای مربیان از سمت مرکز وجود ندارد و بسیاری از فعالیت ها به عهده خودشان واگذار می شود این امکان وجود دارد که بعضاً وارد خط قرمز ها شوند و از اصول تربیت اسلامی عدول کنند. برای حل این مشکل باید یک اساسنامه تربیتی تدوین شود که در آن خطوط قرمز مشخص و طی جلسات منظم توسط رابط به مربیان گوشزد شود تا از خطاهای احتمالی جلوگیری به عمل آید.

بودجه بندی هزینه و نیرو انسانی

با توجه به ضرورت تمرکز مربیان در مدرسه و عدم تفرق و جداسازی آنها لازم است در هر مدرسه به صورت متمرکز ۷ مربی فعالیت نماید. هر رابط می تواند ۵ مدرسه و در نتیجه ۳۵ مربی را پشتیبانی نماید.

پیش بینی اولیه طرح برای سال ۹۶ در ۵ شهر تهران، اصفهان، شیراز، مشهد و قم می باشد که به شرح جدول زیر است:

شهر	تعداد مدرسه	تعداد رابط	تعداد مربی	هزینه ماهیانه رابطین میلیون	هزینه سالیانه رابطین میلیون
تهران	۲۵	۵	۱۷۵	۵	۶۰
اصفهان	۱۵	۳	۱۰۵	۳	۳۶
شیراز	۲۵	۵	۱۷۵	۵	۶۰
مشهد	۱۵	۳	۱۰۵	۳	۳۶
قم	۲۵	۵	۱۷۵	۵	۶۰
کل	۱۰۵	۲۱	۷۳۵	۲۱	۲۵۲